

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

KATARZIČNI SNOVI / YÂ FILISTÎN

*U ime Allâha, Svemilosnog, Milostivog
Zaista, molitva moja, i žrtva moja, moj život, i smrt moja,
pripadaju Allâhu, Gospodaru svjetova.*

Qur'ân Časni, al-An'âm, 6:163

*Posvećeno palestinskom dječaku
koji je prvi bacio kamen na Goliatha 20. stoljeća.*

b i l j e š k a :

Nisam tad još ništa znala o Aristotelu. O tragičkoj drami kao sredstvu etičkog očišćenja ljudi kroz strah i molosrđe učila sam mnogo kasnije. No još u to davno doba moga nepoznavanja umjetnosti i filozofije, otkrila sam postojanje katarzičnih snova. Dugo sam se bavila samo svojim, dok nisam iznenada otkrila sposobnost čitanja tih čudnih šifri budućnosti kod drugih ljudi. Vještina se sastoji u pravilnom rasporedu moralnih informacija koje snu daje corpus prošlosti i sadašnjosti, tvoreći budućnosnu enigmu života. Aristotelovska drama, kojoj su potrebni režija, pozornica, kulise i glumci, sav njezin artificijelni rekvizitarij, otkrila mi se u svojoj čistilišnoj sposobnosti kao inferiorna sanjanju. A da je ovaj život ta'wîl, hermeneutička realizacija natalnog sna koji ima katarzičnu potenciju, naučila sam od Poslanika nade, Muhammada, neka je Allâhov blagoslov i mir njemu, i njegovoj Svetoj porodici! Vrhunski nauk kojem me poučava Posljednji poslanik Islâma, osposobljava me za buđenje u istinitoj zbilji.

Katarzični snovi mnogovrsni su i, kao i drama, centriraju se uvijek oko neke teme i ličnosti. U ovoj zbirci katarzičnih snova ljudi i stvari iz različitih vremena i prostora, persona somnii bit će jedan sićušan komad zemljinoga šara, mjesto na kojem je možda Tajna uklonila najviše velova sa Svoga lica, prostor na kojem se događa čovječiji život kao najužasniji prizor, ali u isti maj i najveličanstvenija realija Stvaranja. Al-Quds, Palestina, qur'anski toponimi kojima je Božanska mudrost dodijelila jedno od najsvetijih svjedočanstava: da budu mjesto uspona, u svòj njegovoj materijalnoj izvjesnosti, najsavršenijeg ljudskog stvora, Muhammada (s) u vrhunske sfere Transcedentnoga.

U ime Allâha, Svemilosnog, Milostivog
Slava Onom Koji je u toku jedne noći
prenio Svoga roba iz Svetog hrama u Udaljeni hram
čiju smo okolicu blagoslovili,
da bismo mu pokazali neka od Naših znamenja.
Zaista, Svečujeći je On, i Svevidni.

Qur'ân Časni, al-Isrâ', 17:1

Važno je da se ne izgubim u pričanju. Snovi ne podnose brbljive literarne opise. Oni su sažeto događanje koje moralno ubija ili uskrsava sanjača, ovisno o učešću u snu omražene ljudske sposobnosti – kajanja. Sretan li je onaj koji se upoznao sa tom moći pročišćenja! Smrt nakon nekog katarzičnog sna nipošto ne mora biti znak njegovog odsuća, radije prisuća. Ali, ovi posljednji slučajevi katarzičnih snova, iz kojih se sanjač više ne budi u mojoj čitalačkoj zbilji, imaju jedan neodgonetljiv kôd, gonetanje kojeg bi bilo ravno odgonetanju Tajne. Na mjestima gdje takvo dešifriranje uznedostaje u ovoj knjizi, pozvat ću u pomoć pisca. Njegovo učešće ne mora nužno biti uz pomoć imaginacije. U slučaju onog okrenutog qibli, moguća je moć najistinitije inspiracije.

Ono što je potrebno životu, potrebno je i knjizi. Treba krenuti od početka, začeti stazu, a njezin kraj prepustiti nadi. Zato ćemo u ovom sanjarniku, koji posjeduje čedni govor djeteta, baš kao i u životu, još uvijek samo putovati.

KAZALO

Bilješka

San prvi ili Kako sam stekla pojam o katarzi

San drugi ili Sultan Abd'ul-Hâmidova mora

San treći ili Kako i papir može katarzično sanjat

San četvrti ili Kristallnacht

San peti ili Nurnbergška katarza nacionalizma s pomoću nacizma

San šesti ili Katarza jezika

San sedmi ili Gazza, zaboravljena zemlja

San osmi ili Preobrazba

San deveti ili Dâwûdova pračka tj. Posljednja palestinska katarza parabole Goliathova zla

San deseti ili Crni obraz izdajica

San jedanaesti ili Dogodine u Al-Qudsu

San dvanaesti ili Kristalna kugla

Napomena Autorice (na webu):

Što je jezovito ovdje to je aktualnost ove priče. Njezine stranice izgledaju kao da su upravo zapisane od strane Zlog izvođača tekućih progona, razaranja, smrti ..., s malom palestinskom djecom kao specijalitetom Velikog kuhara.

Ova knjiga je objavljena 1991 u Bosni, više od dvije godine nakon početka njenog pisanja u Istanbulu, kojem su prethodile godine istraživanja i priprema u Londonu, Washington D.C.-u, Istanbulu, Kairu . . .

Značajan dio "sirove građe" za pisanje priče, kao i cijelog romana, preuzet je sa mnogih mikrofilmova svjetskih novina izdanih od početka 20. stoljeća do 1988. Bilo je iznimno iscrpljujuće raditi od jutra do kasno u noć, u Kongresnoj knjižnici, u Washington DC-u, u vrijeme političkog progonstva i lutanja po svijetu. Avaj, rečeno lutanje nije uključilo dragu Palestinu osim u katarzičnim snovima ljudi i stvari vezanih za nju; tužan usud.